

GÖRKƏMLİ ADAMLARIN ƏZİZ ƏLİYEV HAQQINDA SÖYLƏDİYİ FİKİRLƏR

Əziz Əliyev Azərbaycan xalqının görkəmli nümayəndələrindən biridir. O, lap əvvəldən qeyri-adi insan idi. O, həm həkim, həm alim, həm də səhiyyə təşkilatçısı idi. O, dövlət xadimi, nazir, çətin illərdə Azərbaycanın rəhbərlərindən biri, XX əsrin ən ağır illərində Dağıstanın birinci rəhbəri idi, Moskvada, sonra isə Azərbaycanda məsul işdə çalışmışdı.

Azərbaycanda və Dağıstanda işlədiyi illərdə o, elm xadimləri ilə sıx təmasda olurdu. Bütün tibb professorları onun dostları idi, onların çoxunu o hazırlayıb irəli çəkmişdi. Azərbaycan incəsənəti və ədəbiyyatının Üzeyir Hacıbəyov, Müslüm Maqomayev, Bülbül, Niyazi, Səməd Vurğun, Süleyman Rüstəm, Qara Qarayev və bir çox görkəmli xadimlərilə onun çox yaxın, mehriban, ailəvi münasibətləri vardı. Bütün bunlar ona görə olurdu ki, o, çox ziyalı bir adam idi, yüksək səviyyədə savadlı, mədəni adam olduğuna görə həmişə məhz bu mühitlə təmasda olmağa çalışırdı. Həmin adamlar da onunla yaxın olmaq istəyirdilər. Bu gün Azərbaycan müstəqil respublikadır. İndi biz azad insanlarıq. O illərdə çalışan, Azərbaycan elmini, təhsilini, səhiyyəsini, iqtisadi potensialını və sənayesini yaratmış insanlar Azərbaycanın bugünkü müstəqilliyinin bünövrəsini qoymuşlar. Biz onları unutmamalıyıq, onları xatırlamalı, onların xidmətlərini lazımınca qiymətləndirməliyik. Bu adamlar arasında Əziz Əliyev də var.

İkinci Dünya müharibəsi bəşər tarixində ən ağır müharibədir. Böyük Vətən müharibəsi faşizmə, cəhalətə, təcavüzə qarşı müharibə idi. Faşizmə qarşı vuruşanlar, qələbənin təmin olunması işinə öz töhfəsini verənlər, öz fəaliyyəti ilə bu qələbənin çalınmasına kömək edənlər, şübhəsiz, ən yüksək qiymətə və ən yüksək hörmətə layiqdirlər. Belə görkəmli insanlardan biri də Əziz Əliyev idi. O, ön xəttə, Dağıstanda olmuşdur. Onun qismətinə olduqca çox çətin vəzifələr düşmüş və o, bu vəzifələrin öhdəsindən uğurla gəlmişdir. Dağıstanlılar 1942-ci ilin sentyabrında onların respublikasında vəziyyətin necə olduğunu yaxşı bilirlər. Orada əvvəllər yaşamamış, işləməmiş olan bu adam oraya gəldi və qısa müddətdə bu çoxmillətli diyarı öz ətrafında sıx birləşdirməyə, hamını öz ətrafına toplamağa və onları Dağıstanın müdafiəsinə, deməli, həm də Zaqafqaziyanın, Bakı neftinin müdafiəsinə qaldırmağa müvəffəq oldu. Bu, böyük iş idi və həmin işi Əziz Əliyev gördü. Bu işi o özünün qeyri-adi insani keyfiyyətləri, istedadı, ağıl-zəkası sayəsində həyata keçirdi. Açıqını deyək ki, o vaxtlar Əziz Əliyev Azərbaycanın dövlət xadimləri arasında ali təhsili olan, ziyalılığı, zəngin elmi biliyi ilə fərqlənən bir neçə adamdan biri, bəlkə də yeganə adam idi.

Heydər Əliyev
Ümummilli lider

Azərbaycanda və Dağıstanda işlədiyi illərdə o, elm xadimləri ilə sıx təmasda olurdu. Bütün tibb professorları onun dostları idi, onların çoxunu o hazırlayıb irəli çəkmişdi. Azərbaycan incəsənəti və ədəbiyyatının Üzeyir Hacıbəyov, Müslüm Maqomayev, Bülbül, Niyazi, Səməd Vurğun, Süleyman Rüstəm, Qara Qarayev və bir çox görkəmli xadimlərilə onun çox yaxın, mehriban, ailəvi münasibətləri vardı. Bütün bunlar ona görə olurdu ki, o, çox ziyalı bir adam idi, yüksək səviyyədə savadlı, mədəni adam olduğuna görə həmişə məhz bu mühitlə təmasda olmağa çalışırdı. Həmin adamlar da onunla yaxın olmaq istəyirdilər. O, hər cəhətdən gözəl insan idi.

Əziz Əliyev müxtəlif məsul vəzifələrdə çalışaraq dövlət idarəçiliyinin təkmilləşdirilməsində səmərəli fəaliyyət göstərmiş, respublikada səhiyyə sisteminin və tibb təhsilinin formalaşdırılmasına layiqli töhfələr vermişdir. Onun İkinci Dünya müharibəsi illərində apardığı işlər mühüm hərbi-siyasi əhəmiyyətə malikdir. Azərbaycan və Dağıstan xalqları arasında dostluq və qardaşlıq əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi Əziz Əliyevin adı ilə sıx bağlıdır.

O, Dağıstanın inkişafı üçün çox işlər görmüş və çətin illərdə dağıstanlılarla bir yerdə olmuş, taleyin sərt sınaqlarına onlarla birlikdə sinə gərmişdir. Dağıstanda onun xatirəsinə bəslənən münasibəti biz hamımız - Azərbaycan vətəndaşları da, xüsusən onun nəvəsi kimi mən də yüksək qiymətləndiririk.

Azərbaycan və Dağıstan xalqları arasında dostluq və qardaşlıq əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi Əziz Əliyevin adı ilə sıx bağlıdır

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Əziz Əliyev Dağıstan torpağında parlaq iz, xalqımızın qəlbində xoş xatirə qoyub. Əziz Əliyevin əmək fəaliyyəti, həyat yolu, vətəni Azərbaycana və ikinci vətəni sayılan Dağıstana sevgisi bizə - həm dağıstanlılara, həm də azərbaycanlılara sülh və yaxşı qonşuluq şəraitində yaşamağı, dostluğu qorumağı, gənc nəsildə bu dostluğa hörmətlə yanaşmağı vəsiyyət edir.

Ramazan Abdulatipov,
Dağıstan Respublikasının başçısı

Əziz Əliyev dağıstanlılar üçün istedadlı rəhbər, səmimi və xeyirxah yoldaş, beynəlmiləlçi, respublikamızın rifahı naminə çoxlu qüvvə və enerji sərf etmiş yüksək mənəvi keyfiyyətlərə malik insan olmuşdur və onların qəlbində bu cür də yaşayacaqdır.

Məmmədali Məmmədov
Dağıstan Dövlət şurasının sədri

Əziz Məmmədkərim oğlu müharibə dövründə olduğu kimi, ondan sonrakı illərdə də özünəməxsus tükənməz enerji ilə çalışmışdır. Onun həmin illərdə Dağıstanda iqtisadiyyatın, mədəniyyətin, elm və təhsilin inkişafına göstərdiyi böyük qayğını Dağıstan xalqları heç zaman unutmayacaqlar. Mahaçqala elmi-tədqiqat bazası olan Akademik Mərkəzin, sonra isə SSRİ Elmlər Akademiyasının Dağıstan filialının yaranmasına o, xeyli səy göstərmişdir. Ali məktəblər bazasının genişləndirilməsində də təsiri az olmamışdır. Dağlı qızların orta və ali təhsil məsələsi, mütəxəssis qadın kadrların hazırlanması, onların respublikanın təsərrüfat və ictimai həyatına cəlb olunması işində Əziz Məmmədkərim oğlu Əliyevin əməyi misilsizdir. Onun bilavasitə iştirakı ilə Dağıstanda Qadın Müəllimlər İnstitutu və Qadın Pedaqoji Məktəbi açılmışdır. Yüksək ziyalı mədəniyyətinə malik olan Əziz Məmmədkərim oğlu yaradıcı ziyalılara da müstəsna qayğı göstərmişdir.

Maqomedsalam Umaxanov,
Dağıstan Vilayət Partiya Komitəsinin birinci katibi

Qəribə oğlan idi Əziz. Təhsildə, əxlaqda, mülayimlikdə, xeyirxahlıqda, işgüzarlıqda tayı-bərabəri yox idi. Təbabətin atası Hippokrat elə bil həkim haqqında andı onun kimilərinə baxıb yazmışdır.

Əziz Əliyev hərtərəfli şəxsiyyət idi. Onu bir dəfə görənlər, onunla daim ünsiyyətdə olmaq arzusu ilə yaşayırdılar. İşgüzarlıqda tək yaranmışdı.

Mustafa Topçubaşov,
akademik

Əziz Əliyev nüfuzlu dövlət xadimi, əqidəli yoldaş, ləyaqətli ziyalı, şəxsiyyəti bütöv adamdı. Onun Güney Azərbaycandakı, Dağıstandakı fəaliyyəti dövlətçilik tariximizdə mühüm mərhələdir. Özü də çox ciddi mərhələ. Əziz Əliyev on minlərlə dağıstanlıni deportasiyadan xilas etdi. Onların dilinin, mədəniyyətinin, tarixinin qorunmasına, inkişafına töhfələr verdi. Onları şər-böhtandan qorudu. Şəhərlərini, kəndlərini tikdi, qurdu. Bu səbəbdən də “qurucu Əziz” adını qazandı.

İmam Mustafayev,
akademik

Uzun illər həyatın qaynar nöqtələrində müşahidə etdiyim, hər dəqiqə insandan böyük məsuliyyət tələb edən vəzifələrdə gördüyüm, yaşadığı dövrün xüsusiyyətlərinə görə müəyyən gərginliklərə və gözlənilməz burulğanlara rast gələn, lakin heç zaman işıqlı ideallarına sədaqət və dəyanət hissini itirməyən Əziz Əliyevi daha yaxından Cənubi Azərbaycanda qrupumuza rəhbərlik edərkən tanıdım. O, çox mərd, əyilməz insan idi. Təhlükəli anlarda belə Vətən naminə əyilməzlik, mərdlik nümayiş etdirir, verdiyi sözün üstündə dururdu. İnzibatçılığı, buyurmağı, hökm etməyi sevməzdi. Yüksək insani keyfiyyətlər, işə ciddi münasibət, geniş məlumat və bilik, irəli sürülən məsələlərdən baş açmaq qabiliyyəti Əziz Əliyevə işlədiyi bütün sahələrdə kollektivin, geniş kütlələrin hörmət və məhəbbətini qazandırmışdır

Mirzə İbrahimov,
Xalq yazıçısı, akademik

Elə şəxsiyyətlər var ki, ömürləri təqvimlə ölçülmür, onlar yaşadıkları illərdən daha çox, cəmiyyətə bəxş etdikləri dəyərlərlə, verdikləri faydalarla əbədiyyət ömrü qazanır, zamanın hüdudlarını aşaraq tarixdə yaşayırlar. Azərbaycanın görkəmli elm və dövlət xadimi, səhiyyə təşkilatçısı, tibb elmləri doktoru, professor Əziz Məmmədkərim oğlu Əliyev də məhz belə şəxsiyyətlərdəndir.

Əhliman Əmiraslanov,
akademik

Əziz Əliyevi mən gənclik illərindən tanıyırdım. Onunla ictimai yığıncaqlarda, məclislərdə çox görüşmüşdük. Olduqca sadə, səmimi insan idi. Ondakı incə, duzlu yumor söhbətlərinə məlahət verərdi.

Əziz Əliyev həkim olduğundan Təbriz əhalisinin vəziyyətini, ehtiyacını nəzərə alaraq Təbrizdə əhaliyə məccani xidmət göstərən xəstəxana açdırdı. Bakıdan həkimlər çağırıldı. Xəstəxananın müdiri, baş həkim çox gözəl insan, çox yaxşı həkim Qədimov oldu.

Əziz Əliyevin bir təşəbbüsü də alqışa layiqdir. Əziz, ucuz, eybəcər Amerika filmləri görmüş əhaliyə Azərilmimin çəkdiyi filmləri göstərməyi irəli sürdü. Bakıdan “Kəndlilər”, “İsmət” və digər filmlər gətirildi... Azərbaycanımızın keçmiş həyatından, xalqımızın mübarizəsindən danışan bu filmlər göstərildikcə təbrizlilər əsərin qəhrəmanını şiddətli alqı.larla qarşılayırdılar.

Süleyman Rüstəm,
Xalq şairi

Onun həyat və fəaliyyətində müasir insan varlığı problemi ən yüksək dərəcədə səslənir: həyərda ,cəmiyyətdə lazımlı adam olmaq, gələcək nəsillərdə zühür edib təzədən yaşamaq üçün var qüvvənlə çalış!

O, kitabı sevirdi, xiridarı idi. Orduda da, Dağıstanda da, Moskvada və Bakıda da – hər yerdə həmdəmi kitablar idi, özü də onu maraqlandıran bütün problemlərin cavabına və həllini onlardan tapırdı.

*İmran Qasimov,
Xalq yazıçısı*

Əziz Əliyev bizim üçün müəmma idi. Çoxlu suallar doğurdu: Əziz Əliyev kimdir, haralıdır? Ancaq o, cəmi yarım il işləmişdi ki, hər şey məlum oldu. Sualları heyrət əvəz etdi. Bu insanın sirri nədədir, istedadı, hünəri nədədir? Bu insan ömrünün 45 ilində öz Vətəninə təcrübə, cəsarət, müdriklik əldə etmiş və bütün ürək genişliyi ilə, sədaqətlə digər xalqa, Dağıstana vermişdir.

*Rəsul Həmzətov,
Dağıstanın Xalq şairi*

Əziz Əliyev İranda işləyərkən özünü dərin siyasi savada malik bir təşkilatçı kimi göstərdi. İranda bir çox məsələnin həllini Əziz Əliyev öz üzərinə götürürdü.

*N.İ.Trufanov
general-polkovnik*

Harada işləməsindən, harada çalışmasından asılı olmayaraq, Əziz Əliyev bir təbib, səhiyyə təşkilatçısı və siyasi xadim kimi həmişə öz idealına, amalına sadıq qalmışdır. Abdulla Quluyev, tibb elmləri doktoru O nəhəng şəxsiyyət intəhasız idrakıyla zamanənin ən mürəkkəb və qəliz məsələlərini asanlıqla həll edirdi. O, dərinlən dərk edirdi ki, böyük işlərdə xırdalıqlar ola bilməz! Həmid Rüstəmov, RSFSR Xalq artisti Zərgər dəqiqliyi ilə işləməkancaq yüksək yaranmışlara xas olan bir xüsusiyyətdir. Həm elmi fəaliyyətdə, həm siyasətdə uğur qazanmaqancaq belə adamlara qismət olur. Əziz Əliyev məhz belə şəxsiyyətlərdəndir.

*İsgəndər Xəlilov,
geologiya-mineralogiya elmləri doktoru,
Rusiyada Azərbaycan diasporunun nümayəndəsi*